

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Ο ΗΘΟΙΟΙΟΣ ΤΑΛΜΑ

‘Ο Ταλμά δοντοϊατρός.—Τό ντεμπούτο του στό θέατρο.—‘Ο γάμος του.—Τό περίφημο σαλόνι τής κ. Ταλμά τής α’.—‘Η φιλία του μέ τόν Ναπολέοντα.—‘Ο θάνατός του.

Φραγκίσκος.—Ιωσήφ Ταλμά, γεννήθηκε στό Παρίσι στίς 15 Ιανουαρίου 1763. ‘Ο πατέρας του εΐταν χειρουργός-δοντοϊατρός και, κατά τή συνήθεια τής εποχής, έπρεπε κι ‘ό γνός ν’ ακολουθήσει τό επάγγελμα του πατρός. Εύτυχώς γι’ αυτόν οι ‘δοντοϊατρικές του σπουδές δέν τόν εμπόδιζαν ν’ ακολουθή και τή φοιτή του κλίσι συγγραίνοντας στά θέατρα.

‘Όταν έτελείωσε τίς σπουδές τόν άνοιξε ένα δοντοϊατρικό έργαστήριο στό Παρίσι και έξασκασε τό επάγγελμά του, χωρίς μεγάλο ένθουσιασμό άλλωστε, γιατί πολλοί του παραπονούσαν ότι ‘ό γιατρός τους τούς απήγγελε στίχους τραγωδιών, άντι νά φροντίσει νά αποκοιμήσει τούς πόνους τών. Εΐταν εύκολο νά καταλάβη κανείς από τότε ότι ‘ό νεαρός Ταλμά δέν εΐταν προορισμένος γι’ αυτό τό επάγγελμα γιά τό οποίο τόσο λίγη κλίση είχε. Τό παράτησε λοιπόν κι’ άρχισε νά παρακολουθώ τή μαθητήα τής Σχολής ‘Απαγγελίας του Γαλλικού Θεάτρου. Τέλος στά 1787 ντεμπούταρε στή σκηνή του θέατρου αυτού.

Παρ’ όλο τό ταλέντο του, εΐνε προφανές ότι θά φυτοζωούσε ως άσημος ήθοποιός, όπως και τόσο άλλοι, άν δέν είχε τήν εμπνευσή νά έλκύσει τήν προσοχή του κοινού μέ μιά μεταρρύθμιση στό ντύσιμο τών ήθοποιών.

‘Εκείνη τήν εποχή έπαιξαν τίς άρχαίες τραγωδίες οι όποιες ήσαν τής μόδας μέ ρούχα σύγχρονα. ‘Ο Ταλμά κατανόησε πρώτος αυτό τό γελοίο κ’ ένα βράδι πού έπαιξε στό «Βρούτο» του Βολταίρου, μπηκε στή σκηνή φορώντας Ρωμαϊκή τήβεννο. Αυτή ή επανάσταση έγινε ευχάριστη, δεχτή από τό κοινό, τό όποιο άρχισε νά κατακλύζει κάθε βράδι τό Γαλλικό θέατρο, γιά νά δει τό Βρούτο τό Ρωμαίο.

‘Ενθαρρυνθείς ‘ό Ταλμά, δέν άρέστηκε σ’ αυτή τήν κρήνη του έπιτυχία. ‘Ετροποποίησε ριζικά τό παίξιμο τών ήθοποιών και κατέρησε τή μονότονη άπαγγελία πού εΐταν τότε τής μόδας. ‘Επαιξε μέ φωνιότητα και πάθος. Οι θεαταί έμειναν στήν άρχή κάπως έκπληκτοι, από τίς καινοτομίες του, μά σιγά σιγά έσυνήθισαν.

Μόλις έξερράγη ή Γαλλική ‘Επανάσταση ‘ό Ταλμά ποθέτησε τίς ιδέες και τίς άντιλήψεις τής. ‘Απόρριψε όπως σ’ αυτή πεοισώτερο μά καλλιτεχνική αναγέννηση παρά μά κοινωνική ανατροπή. Γι’ αυτόν εΐταν μοναδική εδκαίρια ν’ άνεβήση τ’ άρχαία έργα επί σκηνής μά οι συνάδελφοί του, θέλοντας νά ύπερασπισθούν τά καθιερωμένα κατάρθωσαν και τόν έθεσαν υπό απαγόρευση.

Τότε ή ζωή του Ταλμά στό Γαλλικό θέατρο άρχισε νά γίνεται άφορητή. Τού ήρρόντο τούς ρόλους πού είχε δημιουργήσει αναγκάζοντας τον νά παίξει κοινούς και κομικούς ρόλους. ‘Ενα γεγονός πολύ λυπηρό ήρθε τότε γιά νά χειροτερέψει τήν κατάστασή του: Τόν κατηγορούσαν ότι είχε προκαλέσει τήν παρόντη σύλληψη τών ήθοποιών του ‘Εθνικού Θεάτρου, κατηγορούμενον επί φιλοβασιλείας. Τής κατηγορίας αυτής τόν απήλλαξε μία ένδουσιώδης ύπερ αυτού έπιστολή τής συλληφθείσης μετά τών άλλων βασιλοφόρων ήθοποιού δίδος Κολλά, δημοσυνείβεια εις τόν «Μηνυτόρα».

Μά ‘ό Ταλμά, όποιοιδήποτε απ’ όλα αυτά, έγκατέλειψε τό Γαλλικό θέατρο και ίδρυσε τό ‘Εθνικό θέατρο στό Παλαι—Ρουαγιάλ. ‘Εκει έπαιξε κατά τό διάστημα τής τρομοκρατίας τίς τραγωδίες του Σενιέ, του Ντιός και του Λεμερσιέ. Εΐταν τότε ή εποχή πού ξεπετάχτηκε σάν άνθος ολόκληρο τό ταλέντο του. ‘Η ‘Επανάσταση τόν ύποστήριζε άλλωστε.

Οι έπιτυχίες του δέν εμπόδιζαν τόν Ταλμά νά παντρευτή στό 1790, μά πολύ όμορφη και πολύ πλουσία γυναίκα, τήν δίδα ‘Ιουλία Καρό. ‘Η κ. Ταλμά δέν έδίωσσε νά δημιουργήση ένα σαλόνι μέσα σ’ αυτή τήν τρομερή περίοδο πού κανείς δεν έτολμούσε ν’ άνοίξει τό σπίτι του. ‘Εκαθόντοσαν σ’ ένα χαριτωμένο μικρό μεγάλο τής οδού Σαντερέν, τό όποιο μετά κάμποσα χρόνια έγινε κατοικία του Βοναπάρτη. Σ’ αυτό τό σπίτι, τό όποιον ‘ό Ταλμά μετέβαλε σέ μουσειο συνάζοντας άρχαία όπλα, γιαταγάνια, ινδικά βέλη, ή ‘Ιουλία, ή γυναίκα του, έδέχθη, υπό τό κάλυμμα τής τέχνης, τους πό διαφρορετικούς άνθρώπους. ‘Επήγαναν εκεί ήθοποιοί, συγγραφείς, στρατιωτικοί, τρομοκράτα και βασιλοφόρους. ‘Ο Ταλμά δέν μετείχε σ’ αυτή τήν καλλιτεχνικοκοσμική κίνηση του σπιτιού και ένα απόσπασμα τών άπομνημονευμάτων του μάς τών παρουσιάζει πρόγοντα μέσα στή κοζίνη νά τήνυπνέρται, ενώ ή γυναίκα του έδέχτο μέσα στό πολυτελή της σαλόνι. Και δέν είχε άδικο ν’ αποστρέφεται νά γοηστα αυτά τής συζύγου του, γιατί ένα βράδι τού 1792 σ’ μία απ’ αυτές τίς δεξιότητες συνέβη ένα γεγονός πού παρ’ όληγόν νά έζη γι’ αυτόν πολύ επικίνδυνες συνέπειες.

‘Εκείνο τό βράδι ‘ό ήρωσ τής έστρίας εΐταν ‘ό Ντυμουριέ, πού είχε έπιστρέψει στό Παρίσι μετά τή νίκη του στό Βαλμό. Προς τιμήν του νικητού ‘ό κ. και ή κ. Ταλμά είχαν συγκεντρώσει στό σαλόνι τους τήν έλεκτεότερη κοινωνία. Εΐταν εκεί ‘ό Βεργλιώ, ‘ό Μπρισσό, ‘ό Ροζέρ Ντικό, ‘ό στρατηγός Σαντέρ, ‘ό Ζ. Σενιέ, ‘ό Ντυ-

καζόν, ‘ό χορευτής Ντυστρίς κ. ά. ‘Εξαφνα ένας θόρυβος κάτω άνήγγελε τήν άφιξη ενός άνθρώπου πού φορούσε στό κεφάλι του ένα άκάθαρτο κόκκινο σκούφο. Εΐταν ‘ό τρομερός Μαρά, ‘ό όποιος πήγε και στάθηκε μπρός στόν Ντυμουριέ και του ειπε άπειλητικά :

— Πολίτα, μά έπιτροπή τών φίλων τής έλευθερίας συγκεντρώθηκε στό Γραφείο του Πολέμου γιά νά μάρη τά νέα σου. Πήγαν σπίτι σου, μά δεν κατόρθωσαν νά σε βρουν πουθενά. Δεν περιμένω νά σε συναντήσουμε σ’ ένα τέτοιο σπίτι, μέσα σ’ ένα μάζωμα άντεπαναστατικό.

Σ’ αυτή τήν κατηγορία ‘ό Ταλμά, ‘ό όποιος έδέχθη τούς ξένους του μέ άρχαίο ‘Ελληνικό ένδυμα, άπάντησε θαρραλέα :

— Πολίτα Μαρά, μά ποιό δικαίωμα έχωσαι στό σπίτι μου νά βρής τις γυναίκες μάς και τίς αδελφές μάς;

— Δεν μπορώ, έπρόσθεσε ‘ό Ντυμουριέ, νά ξεκουρατώ ύστερ’ από τούς κόπους του πολέμου μεταξύ τών φίλων μου, χωρίς ν’ άκούσω νά τούς βρΐω.

‘Ο Μαρά ύψωσε τούς όμους του :

— Αυτό τό σπίτι, ειπε, εΐνε εστία άντεπαναστατών.

Μόλις ειπε αυτό, βγήκε έξω χτυπώντας τίς πόρτες κ’ έξοτιμίζοντας τρομερές άπειλές.

Τήν άλλη μέρα τό γεγονός μεγαλοποιήθηκε και φάνηκε νά παίρνει δυσάρεστο δρόμο γιά τό Ταλμά. Οι έφημερίδες διαλαλοΐσαν : «Μεγάλη συνωμοσία άποκαλυφθείσα υπό τό πολίτευο Μαρά, τού φίλου του Λαού. Μεγάλη συγκεντρώσεις Γερουτιών και άντεπαναστατών εις τήν οικίαν του Ταλμά».

Εύτυχώς πού ‘ό Ταλμά είχε δώσει αρκετά δείγματα του δημοκρατισμού του και παρ’ όλες τίς άπειλές του Μαρά, ή **μεγύλη συνωμοσία τής οδού Σαντερέν** δέν ειχε άλλες συνέπειες γι’ αυτόν.

Μετά τήν ‘Επανάσταση, επί ‘Υπατείας, ‘ό Ταλμά συνήψε σχέσεις μέ τό Βοναπάρτη. ‘Αφορηή αυτών τών σχέσεων ήταν αι διαπραγματεύσεις γιά τήν πώληση τής οικίας τής οδού Σαντερέν από τόν Ταλμά στό Νικητή του Μαρζένκου. Σιγά σιγά μι’ άληθινή φιλία προσεχόμενη από άμοιβαίο αλληλοθαυμασμό άνεπτυχθή μεταξύ τών. ‘Ο Βοναπάρτης έβροθίσε πάντοτε μέ δλη του τή δύναμη τό μεγάλο αυτό τραγικό, τόν όποιο έδουάμισε και ως ήθοποιό και ως άνδρωπο.

‘Η άποθέσις αυτής τής φιλίας έγινε τόν Αύγουστο τό 1808, όταν ‘ό Ναπολιόν πήρε μαζί στήν έστρατεία του τόν Ταλμά και τόν έβαλε και παρέστησε στήν ‘Ειφοφή τό «Θάνατο του Καίσαρος» ένώπιον άκροατηρίου βασιλέων.

Πιστός μηνητής και τοιμεγάλο προστάτο του, ‘ό Ταλμά, στό μεσοάνημα τής δόξης του, έπρεε διάζυγιο από τήν πρώτη του γυναίκα και παντρεύτηκε στίς 16 Ιουνίου 1802 μέ συντροφό του τής Γαλλικής Κομωδίας, τής Σαρόττα Βονόβεν, ήθοποιό μέ ταλέντο. Από τής στιγμής αυτής ή ζωή του Ταλμά εΐταν ήσυχη, άν και αι έπιτυχία διεδεχόντο ή μία τήν άλλη.

Στίς 19 ‘Οκτωβρίου 1826 ‘ό Ταλμά έπέθανε άξιωφνα. Στήν κηδεία του, άν πιστεύσουμε τό «Συνταγματικό», παρηκολούθησε ογδόντα χιλιάδες λαός. Μεταξύ αυτου του πλήθους ήσαν και οι στρατηγοί Εοεμάν και Μπλιέ, οι κ. κ. Μαυρούλ, Λαφίτ, ‘ό Καζιμίρ Περιέ, ‘ό Ροσσίνι, ‘ό Χερουβίνι, ‘ό Θιέρσος και άλλοι.

(Μετάρφρασις)

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΟΙ ΥΠΗΡΕΤΑΙ

‘Ο διάσημος Γάλλος ζωγράφος Πουσέν, ένεκα ιδιαίτερων λόγων κατέλιπε τήν Γαλλίαν άποστράθεις έν Ρώμη, όπου έζη βίον πενιχρόν.

Συνέβη νά προπέμψη ‘ό ίδιος, ένα βράδυ κρατώντας λυχνάρι τόν επίσκοπο Μασσίνι, τόν μετέπειτα καρδινάλιο, όστις δέν ήδυνήθη νά συγκρατηθή από τού νά τώ ειπή :

— Σας λυπούμαι πολύ, άγαπητέ μου Πουσέν, πού δέν έχετε ούτε ένα καν ύπνετην.

— Και εγώ, άπάντησεν ‘ό μέγας καλλιτέχνης, σας λυπούμαι πολύ περισσότερο, έκλαμπρότατε, γιατί έχετε τόσοσ πολ- λούς !

ΘΕΑΤΡΟΝ «ΘΗΣΕΙΟΥ»

Είς τό θέατρον του Θησοίου «EDEN» κάθε βράδν άληθής κομωπλημμία από έλεκτεόν κόσμον. Τά παιζόμενα έργα και οι εΐσυνειδητο ήθοποιοί χειροροτούνται από τό κοινό. Τό έν λόγω θέατρον τήν δροσίαν του άποτελεί όσιαν μέσα εις τό ‘Αθηναϊκόν θέρος.

